

**Szkoła podstawowa klasy IV–VI
GODZINA Z WYCHOWAWCĄ I JĘZYK POLSKI**

Scenariusz zgodny z podstawą programową
(Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej
z dn. 14 lutego 2017 r.)

**Szkoła podstawowa kl. IV–VI
GODZINA Z WYCHOWAWCĄ**

Scenariusz zgodny z podstawą programową
(Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej
z dn. 27 sierpnia 2012 r.)

Scenariusz z wykorzystaniem filmu (45 min)

**„[...] dobrze widzi się tylko sercem.
Najważniejsze jest niewidoczne dla oczu”.
Przemyślenia dotyczące najważniejszych
wartości: dobra, miłości, przyjaźni
i szacunku do człowieka**

Opracowała: Beata Kozyra

Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne - Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe
Licencja ta pozwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz
tak długo jak utwory zależne będą również obejmowane tą samą licencją.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode.pl>

Cele lekcji:

Uczeń:

- ✓ kształtuje umiejętność prowadzenia dyskusji, dzielenia się własnymi spostrzeżeniami
- ✓ ćwiczy umiejętność rekonstruowania fabuły
- ✓ doskonalą umiejętność czytania ze zrozumieniem
- ✓ rozwija umiejętność opowiadania z uwzględnieniem zasad kultury żywego słowa
- ✓ ocenia przydatność filmu jako źródła wiedzy o świecie
- ✓ odczytuje przesłanie filmu w kontekście idei wpisanych w kampanię społeczną fundacji

Legalna Kultura

Metody:

- ✓ burza mózgów
- ✓ praca indywidualna
- ✓ praca w grupach
- ✓ pogadanka
- ✓ metoda pogładowa

Środki dydaktyczne:

- ✓ film „Mały Książę” w reżyserii Marka Osborne’a
- ✓ fragmenty książki „Mały Książę” Antoine’a Saint-Exupéry’ego
- ✓ karty pracy
- ✓ arkusze szarego papieru

Przygotowanie do lekcji:

Uczniowie z nauczycielem oglądają film „Mały Książę” w reżyserii Marka Osborne’a z płyty DVD wydanej przez Kino Świat lub na platformie VOD. Nauczyciel przed projekcją zapoznaje uczniów z zasadami korzystania z legalnych źródeł. Uświadamia im, że fundacja Legalna Kultura od lat prowadzi kampanię społeczną mającą na celu integrację twórców i odbiorców kultury oraz kształtowanie poczucia odpowiedzialności za kulturę w cyfrowej rzeczywistości.

Powiązanie z podstawą programową języka polskiego:

I. Kształcenie literackie i kulturowe

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

- 1) omawia elementy świata przedstawionego, wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji,
- 2) rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach, ze szczególnym uwzględnieniem ich w prozie realistycznej, fantastycznonaukowej lub utworach fantasy,
- 3) rozpoznaje czytany utwór jako baśń, legendę, bajkę, hymn, przypowieść, mit, opowiadanie, nowelę, dziennik, pamiętnik lub powieść oraz wskazuje jego cechy gatunkowe; rozpoznaje odmiany powieści i opowiadania, np. obyczajowe, przygodowe, detektywistyczne, fantastycznonaukowe, fantasy,
- 5) omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym tytułu, podtytułu, motto, puenty, punktu kulminacyjnego,
- 7) opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność,
- 9) charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach,
- 11) wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy,
- 12) określa tematykę oraz problematykę utworu,
- 13) wskazuje i omawia wątek główny oraz wątki poboczne,
- 14) nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst,
- 15) objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach,
- 16) określa doświadczenia bohaterów literackich i porównuje je z własnymi,
- 17) przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia,
- 18) wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne oraz elementy wiedzy o kulturze,
- 19) wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach,
- 20) wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera.

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

- 3) określa temat i główną myśl tekstu,

- 4) dostrzega relacje między częściami wypowiedzi (np. tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie),
- 5) odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych,
- 8) rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do: literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych,
- 10) rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego (np. filmowa, sceniczna, radiowa) oraz wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją,
- 11) odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia,
- 13) świadomie i z uwagą odbiera filmy, koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży.

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Elementy retoryki. Uczeń:

- 1) uczestniczy w rozmowie na zadany temat, wydziela jej części, sygnały konstrukcyjne wzmacniające więź między uczestnikami dialogu, tłumaczące sens,
- 4) dokonuje selekcji informacji.

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

- 5) opowiada o przeczytanym tekście.

IV. Samokształcenie. Uczeń:

- 1) doskonali ciche i głośne czytanie,
- 2) doskonali różne formy zapisywania pozyskanych informacji.

Powiązanie z podstawą programową:

(II etap edukacyjny)

Cele kształcenia – wymagania ogólne

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.

Uczeń poznaje teksty kultury odpowiednie dla stopnia rozwoju emocjonalnego i intelektualnego; rozpoznaje ich konwencje gatunkowe; uczy się je odbierać świadomie i refleksyjnie; kształtuje świadomość istnienia w tekście znaczeń ukrytych; rozwija zainteresowania różnymi dziedzinami kultury; poznaje specyfikę literackich i pozaliterackich sposobów wypowiedzi artystycznej; w kontakcie z dziełami kultury kształtuje hierarchię wartości, swoją wrażliwość, gust estetyczny, poczucie własnej tożsamości i postawę patriotyczną.

III. Tworzenie wypowiedzi.

Uczeń rozwija umiejętność wypowiadania się w mowie i w piśmie na tematy poruszane na zajęciach, związane z poznawanymi tekstami kultury i własnymi zainteresowaniami; dba o poprawność wypowiedzi własnych, a ich formę kształtuje odpowiednio do celu wypowiedzi; wykorzystując posiadane umiejętności, rozwija swoją wiedzę o języku.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.

1. Czytanie i słuchanie. Uczeń:

- 1) sprawnie czyta teksty głośno i cicho,
- 2) określa temat i główną myśl tekstu,
- 6) odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od informacji drugorzędnych,
- 7) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio (ukryte),
- 8) rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi,
- 9) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście (w tym rozpoznaje w nim prawdę lub fałsz).

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury. Uczeń zna teksty literackie i inne teksty kultury wskazane przez nauczyciela.

1. Wstępne rozpoznanie. Uczeń:

- 1) nazywa swoje reakcje czytelnicze (np. wrażenia, emocje),
- 2) konfrontuje sytuację bohaterów z własnymi doświadczeniami,
- 3) wyraża swój stosunek do postaci.

2. Analiza. Uczeń:

- 1) dostrzega swoistość artystyczną dzieła,
- 2) odróżnia fikcję artystyczną od rzeczywistości,
- 3) odróżnia realizm od fantastyki,
- 7) wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego (scenariusz, reżyseria, ujęcie, gra aktorska),
- 8) wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych (filmu, programu informacyjnego, programu rozrywkowego), potrafi nazwać ich tworzywo (ruchome obrazy, warstwa dźwiękowa),
- 9) omawia akcję, wyodrębnia wątki i wydarzenia,
- 10) charakteryzuje i ocenia bohaterów.

3. Interpretacja. Uczeń:

- 1) odbiera teksty kultury na poziomie dosłownym i przenośnym,
- 2) objaśnia morał bajki oraz samodzielnie formułuje przesłanie baśni.

4. Wartości i wartościowanie. Uczeń odczytuje wartości pozytywne i ich przeciwieństwa wpisane w teksty kultury (np. przyjaźń–wrogość, miłość–nienawiść, prawda–kłamstwo, wierność–zdrada).

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Mówienie i pisanie. Uczeń:

- 1) tworzy spójne teksty na tematy poruszane na zajęciach, związane z otaczającą rzeczywistością i poznanymi tekstami kultury,
- 2) dostosowuje sposób wyrażania się do oficjalnej i nieoficjalnej sytuacji komunikacyjnej oraz do zamierzonego celu,
- 4) świadomie posługuje się różnymi formami językowymi oraz (w wypowiedzi ustnej) mimiką, gestykulacją, postawą ciała,

6) stosuje w wypowiedzi pisemnej odpowiednią kompozycję i układ graficzny zgodny z wymogami danej formy gatunkowej (w tym wydziela akapity,

8) uczestnicząc w rozmowie, słucha z uwagą wypowiedzi innych, mówi na temat; prezentuje własne zdanie i uzasadnia je.

2. Świadomość językowa. Uczeń:

6) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, cudzysłowu, dwukropka, nawiasu, znaku wykrzyknika,

7) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych (na tym etapie skoncentrowanym przede wszystkim wokół tematów: dom, rodzina, szkoła i nauka, środowisko przyrodnicze i społeczne).

Przebieg lekcji:

- **FAZA WSTĘPNA**

Nauczyciel podaje temat lekcji, a następnie czyta na głos rozdział XXI „Małego Księcia” Saint-Exupéry’ego. Wspólnie z uczniami wyjaśnia znaczenie słów: „[...] dobrze widzi się tylko sercem. Najważniejsze jest niewidoczne dla oczu”.

- **FAZA REALIZACYJNA**

Nauczyciel prosi uczniów o wymienienie postaci z obejrzanego filmu (Mały Książę, Pilot, dziewczynka, mama dziewczynki) i przypomina uczniom fabułę. Następnie zadaje kolejne pytania:

- Kim był dla dziewczynki Pilot?
- Dlaczego był dla niej tak ważny?
- Skąd pojawił się Mały Książę?
- Jaką rolę odgrywał w życiu Pilota?

Nauczyciel dzieli klasę na cztery grupy, po czym każdemu zespołowi wręcza inną kartę pracy (materiały pomocnicze 1). Zadaniem uczniów jest scharakteryzowanie widniejącej na karcie pracy postaci z filmu. Wypisanie i zaprezentowanie cech powinno zająć uczniom nie więcej niż 15 minut.

Nauczyciel rozdaje następne karty pracy (materiały pomocnicze 2). Tym razem prosi uczniów o znalezienie nazw postaci z filmu, wykreślenie ich z diagramu i odczytanie hasła (OSWOIĆ). Po zakończeniu tego ćwiczenia nauczyciel rozdaje arkusze szarego papieru. Uczniowie mają na nich wypisać wyrazy bliskoznaczne do słowa „oswoić”. Grupy prezentują wyniki swojej pracy po około 10 minutach.

- **FAZA PODSUMOWUJĄCA**

Nauczyciel przeprowadza burzę mózgów, odwołując się do etycznego kontekstu „Małego Księcia”. Na podstawie wniosków z prac w grupach uczniowie odpowiadają na pytania:

- Co to znaczy być dobrym człowiekiem?
- Która z przedstawionych postaci poszukuje dobra?
- W jaki sposób wskazane postaci poszukują dobra?
- Która z postaci zmienia się w filmie i w jaki sposób?

Nauczyciel podkreśla, że musimy być uczciwi, szanować cudzą prywatność i własność. Zaznacza, że taki sposób postępowania obowiązuje nas i w świecie realnym, i w Internecie. Przypomina, że kształtowanie poczucia odpowiedzialności za współtworzenie kultury stanowi jedno z priorytetowych działań fundacji Legalna Kultura.

Podsumowaniem zajęć i powtórzeniem treści lektury może być test Kahoot! wypełniany samodzielnie na telefonach komórkowych uczniów: goo.gl/Pk1TYK.

Materiały pomocnicze 1. Charakterystyka postaci

GRUPA 1		GRUPA 2	
POSTAĆ	CECHY	POSTAĆ	CECHY
			
GRUPA 3		GRUPA 4	
POSTAĆ	CECHY	POSTAĆ	CECHY
			

[Źródło kadru: materiały dystrybutora (Kino Świat)]

Materiały pomocnicze 2. Wykreślanka

O	P	I	L	O	T	S	M
A	Ł	Y	K	S	I	Ą	Ż
Ę	W	M	A	M	A	O	D
Z	I	E	W	C	Z	Y	N
K	A	I	L	I	S	Ć	

HASŁO:

--	--	--	--	--	--

[Źródło kadru: materiały dystrybutora (Kino Świat)]